

Priloga 3: Merjenje kvarnega vpliva napak

1. Splošne zahteve

- a) napake se vedno primerjajo s premerom na mestu merjenja, razen pri ugotavljanju kvarnega vpliva: krivosti, koničnosti, zavitosti, grčavosti in rovov žuželk;
- b) pri določanju kvarnega vpliva napak srca sortimenta se meri velikost napake glede na premer čela, in sicer se upošteva čelo, kjer je napaka v srcu največja (upošteva se kvarni vpliv napake na tistem čelu, kjer je napaka največja);
- c) kakovostne zahteve, ki so opredeljene s številom napak na meter dolžine, se nanašajo na najslabši meter sortimenta;
- č) kvarni vpliv napak v srcu ter sprememb naravne barve lesa se meri na čelu, kjer je napaka največja.

2. Dodatna pojasnila za izraze

- a) premer čela pomeni srednji premer čela hloda;
- b) srednji premer hloda pomeni srednji premer na polovici dolžine sortimenta;
- c) premer na mestu merjenja pomeni srednji premer na mestu merjenja napake;
- č) napake v srcu so trohnoba, sprememba (naravne) barve lesa (na primer: rdeče srce pri bukvi, mokro srce pri jelki, rjavost pri smreki), ekscentričnost, dvojno srce in kolesivost; mokro srce pri jelki se obravnava kot sprememba naravne barve lesa in se jo obravnava enako kot rjavost pri smreki;
- d) napake oboda so obodna trohnoba, obodna sprememba naravne barve lesa, mehanske poškodbe in žlebatost.

3. Merjenje kvarnega vpliva napak po skupinah nepravilnosti

a) nepravilnosti oblike okroglega lesa

- ovalnost: razlika med večjim in manjšim premerom glede na srednji premer (do 1/10 ni napaka) na sredini hloda,
- žlebatost: globina žleba glede na premer na mestu merjenja in se ugotavlja, kjer je največja,
- koničnost: razlika med premeroma čel, ki jo delimo z dolžino, glede na premer večjega čela (do 1 % ni napaka),
- krivost: višina loka glede na dolžino, na kateri ugotavljamo največjo krivost (krivost do 1 % ni napaka);

b) nepravilnosti anatomske zgradbe

- neenakomernost širine branik: povprečna širina branik, ki pa se ne meri v srcu, ki meri 1/10 premera čela,
- ekscentričnost: razdalja med dejanskim položajem centra (stržena) in geometrijskim centrom glede na premer čela,
- dvojno srce: razdalja med centroma src (strženoma) glede na premer čela,
- zavistost: največji odklon vlaken na metru glede na srednji premer večjega čela sortimenta,
- grče pri iglavcih: zrasle in nezrasle grče: meri se največjo grčo v vencu s tem, da se meri njen najmanjši premer (venec grč zajema pas širok 15 cm),
- zdrave grče pri listavcih: meri se premer grče,
- slepice: meri se globina in premer pred zaraščanjem (polovica višine bradavice);

c) poškodbe lesa zaradi fizikalno mehanskih vplivov

- obodne razpoke/pokline (velja tudi za zimavost): globina razpok glede na premer čela,
- zunanje razpoke: dolžina razpoke glede na premer čela (razen če ni drugače določeno v kakovostnih zahtevah),
- kolesivost: če kolesivost zajema več kot $1/2$ oboda: premer glede na premer čela (popolna kolesivost),
- kolesivost: če kolesivost zajema manj kot $1/2$ oboda: premer predvidenega premera krožne razpoke glede na premer čela (delna kolesivost);

č) sprememba naravne barve lesa

- sprememba naravne barve na obodu: globina glede na premer čela,
- sprememba naravne barve v srcu: premer glede na premer čela,
- neprava črnjava: povprečni premer neprave črnjave glede na premer čela,
- trohnoba – obodna: globina glede na premer čela,
- trohnoba – v srcu: premer glede na premer čela;

d) poškodbe od insektov

- rovi ličink: majhne do vključno 3 mm, velike nad 3 mm: štetje, premeri lukenj.